

Ceny

- **Zvětšování rozdílů v pohybu cen**

Vývoj míry inflace v průběhu roku 2005 byl nerovnoměrný a za celkovým meziročním zvýšením úhrnné hladiny spotřebitelských cen, jakož i celoročním zpomalením růstu se skrývají v jednotlivých měsících menší i větší odchylky od průměru. Zvýšení hladiny spotřebitelských cen o 1,9 % za rok 2005 bylo ve srovnání s předchozím rokem nižší o 0,9 p. b. Stejně jako v roce 2004 rychleji rostly ceny tržních služeb (3,7 %) než ceny zboží (0,8 %), i když tempo předstihu bylo nepatrně nižší. V průběhu roku 2005 se zvyšování celkové cenové hladiny zrychlovalo a ve 4. čtvrtletí již dosáhl růst 2,4 %, což však bylo přitom méně než před rokem o 0,7 p. b. K největšímu zpomalení růstu došlo ve 3. čtvrtletí (o 1,3 p. b.). Z jednotlivých měsíců se cenová hladina zvýšila nejvíce v říjnu (o 2,6 %) a nejméně v květnu (o 1,3 %). Po celý rok 2005 bylo příznačné, že rozdíly v cenových pohybech podle oddílů se značně zvětšovaly (od poklesu cen o 5,3 % v odívání a obuvi po růst cen o 7,6 % ve službách pošt a telekomunikací). Vývoj cen v hlavních seskupeních i v jednotlivých oddílech byl značně odlišný, takže meziročně se ceny bez sezónního zboží zvýšily o 2,0 % a ceny sezónního zboží poklesly o 2,6 %. Celkový index bez zboží s administrativními cenami ukazuje na růst o 0,7 %, přičemž zboží s administrativními cenami zdražilo o 5,8 %. Bez cen topných olejů, pohonných hmot a olejů, které vzrostly o 6,8 %, se celkové ceny zvýšily o 1,7 %.

- **Výrazný růst cen zemního plynu**

Z jednotlivých oddílů největší změny nastaly v oddíle pošty a telekomunikace, kde ceny ve 4. čtvrtletí vzrostly o 14,1 %, aby celoroční růst 7,6 % byl výrazně nižší než před rokem. Největší vliv na meziroční zvýšení spotřebitelských cen měly ceny bydlení, vody, energie a paliva, které vzrostly o 4,1 % a z nich výrazně zejména ceny zemního plynu (o 12,9 %). K dalším významným vlivům na růst celkové cenové hladiny patří již zmíněné zvýšení cen poštovních služeb a telekomunikací a cen dopravy zejména ve 4. čtvrtletí.

- **Změna inflačního diferenciálu**

Inflační diferenciál (0,6 p. b.) z roku 2004, když průměrná roční míra HICP dosáhla 2,0 % ve státech EU-15 a 2,6 % v ČR, se otočil na 0,5 p. b. při růstu spotřebitelských cen o 2,1 %, resp. o 1,6 %, takže cenové hladiny EU a ČR se vzdálily.

- **Snížování cenové parity mezi živočišnými a rostlinnými výrobky**

Ceny zemědělských výrobců se za rok 2005 snížily o 9,2 % a rozdíl ve srovnání s loňským růstem představoval 17,3 p. b. Výlučný vliv na snížení měly ceny rostlinných výrobků, které poklesly o 25,0 %, neboť ceny živočišných výrobků nepatrně rostly (o 0,4 %). Ve výrobové struktuře měly největší vliv na pokles cen rostlinných výrobků ceny obilovin a brambor a na růst cen živočišných výrobků ceny jatečního skotu. Cenová parita mezi vývojem cen živočišných a rostlinných výrobků se postupně snižovala od 1,824 v 1. čtvrtletí na 1,073 ve 4. čtvrtletí.

- **Stabilně vysoký růst cen elektřiny a plynu**

Ceny průmyslových výrobců byly za rok 2005 vyšší o 3,0 % a jejich meziroční růst se zpomalil o 2,7 p. b. Ceny nerostných surovin i elektřiny, plynu a vody značně rostly a byly meziročně vyšší o 13,4 %. Růst cen výrobků zpracovatelského průmyslu byl menší (2,0 % za rok) a postupně výrazně zpomaloval a ve 4. čtvrtletí již došlo k jejich poklesu o 1,3 %. V časovém horizontu byly cenové změny některých výrobků stabilní a nepatrné (např. stroje a zařízení), avšak u mnoha dalších výrobků docházelo k velkým výkyvům v jednotlivých čtvrtletích. Ve struktuře podle hlavních průmyslových skupin se nejvíce zvýšily ceny energie (o 10,5 %), takže úhrnná cenová hladina bez cen energie se zvýšila pouze o 1,2 %. V průběhu roku značně zpomaloval růst cen meziproductů.

- **Cenové hladiny se vzdalují**

Cenový diferenciál mezi růstem cen průmyslových výrobců ČR a ve státech EU-15 se znova otočil, neboť ceny v EU-15 se v roce 2005 zvýšily více než v ČR o 3,3 p. b. a jejich meziroční růst značně zrychlil. Cenové hladiny tohoto ekonomického seskupení a ČR se tak znova vzdálily.

- **Vliv cen průmyslových výrobců na ceny vstupů ve stavebnictví**

Ceny stavebních prací za rok 2005 se meziročně zvýšily o 3,0 %, z toho za 4. čtvrtletí o 2,6 % a jejich roční růst byl nižší o 0,7 p. b. než před rokem. Růst se zpomalil především ve 2. polovině roku, což byl odraz snižujícího se růstu až poklesu cen průmyslových výrobců. Přitom v 1. čtvrtletí ještě zrychloval. Nepatrně rozdílný byl vývoj v jednotlivých druzích stavebních prací; více rostly na nové výstavbě a

rekonstrukcích než na opravách a údržbě a o málo více v pozemním než v inženýrském stavitelství. Růst cen materiálů a výrobků spotřebovaných ve stavebnictví byl za celý rok téměř shodný s cenami provedených stavebních prací, avšak v důsledku snižování v navazujících cenových okruzích klesaly již mírně ve 4. čtvrtletí ceny materiálových vstupů stavebních děl.

- **Zrychlování růstu cen tržních služeb**

Ceny tržních služeb pro podnikatelskou sféru se meziročně za rok 2005 zvýšily o 1,9 %, z toho ve 4. čtvrtletí o 2,3 %; jejich růst byl rovněž pomalejší než v předchozím roce. V průběhu roku se však růst pozvolna zrychloval, což byl opačný vývoj než v průmyslu a stavebnictví. Pohyb cen tržních služeb byl mnohdy protisměrný a velmi rozmanitý; týká se to např. značného růstu cen státních poštovních služeb a poklesu cen za provoz mobilních telefonních služeb. Rostly rovněž ceny v peněžnictví (o 2,8 %) a podnikatelských služeb a služeb v oblasti nemovitostí (o 1,9 %).

- **Nepříznivý účinek směnných relací**

Vnější ekonomické vztahy, které představovaly klíčovou situaci vývoje české ekonomiky, byly v roce 2005 mimořádně ovlivněny pohybem cen zboží v zahraničním obchodě a změnami reálných směnných relací. Ceny zahraničního obchodu v průběhu roku (v korunovém vyjádření) se vyvíjely v souladu se zhoršením komparativního postavení ČR na vyspělých evropských trzích; postupně vývozní ceny zpomalovaly růst až k poklesu a dovozní ceny zpomalovaly pokles až k růstu. Rozdíl v cenových pohybech dosáhl u vývozu 4,3 p. b. (od 1,1 % po -3,2 %) a u dovozu 4,8 p. b. (od -1,9 % po 2,9 %). V úhrnu za celý rok vývoz zlevnil a dovoz zdražil při celkovém posílení CZK vůči měnám, v nichž se obchodovalo. Za rok 2005 meziročně poklesly ceny vývozu o 1,4 %, což po jejich růstu v roce 2004 znamená výraznou změnu (5,1 p. b.) a ceny dovozu se nepatrně zvýšily (o 0,3 %), přičemž růst zpomalil o 1,3 p. b. Směnné relace tak byly nepříznivé (98,3 %) a horší než před rokem o 3,8 p. b. Na pokles cen vývozu mělo největší vliv zlevnění strojů a dopravních prostředků o 4,0 %, i když postupně pokles zpomaloval. Značně přitom zdražily nerostná paliva a maziva (o 16,5 %), i když postupně růst cen zpomalil na 8,4 % ve 4. čtvrtletí. Na straně dovozu byl cenový pohyb obdobný; zejména ceny strojů a dopravních prostředků klesly zcela stejně (o 4,0 %), avšak ceny nerostných paliv a maziva rostly více (o 29,2 %), čímž směnné relace (90,2 %) byly v této skupině horší o značných 22,6 p. b. než v roce 2004.

- **Předstih růstu světových cen před dovozními cenami vzrostl**

Světové ceny vybraných komodit průmyslových surovin a potravin v roce 2005 meziročně vzrostly o 38,3 %, což bylo více než před rokem o 19,4 p. b. V důsledku toho poměr mezi růstem světových cen a cen českého dovozu 1,170 z roku 2004 se zvýšil na 1,379 v roce 2005. Nejvíce zvýšení světových cen ovlivnilo zdražení ropy (růst o 45,1 %) a zemního plynu (růst o 47,9 %).